

Na půdorysu paláce můžeme rozeznat tři velké skupiny staveb. V těsném sousedství Lví brány se nacházel hrobový okruh A. Bylo to královské pohřebiště z 16. století, které bylo později při rozšiřování hradeb zahrnuto do areálu paláce, původně ale bylo umístěno vně. V době svého vzniku také ještě nemělo typickou kruhovou zídku (ta byla tvořena dvěma řadami soustředných kamenných desek, přičemž prostor mezi nimi byl vysypán zeminou a celá konstrukce byla uzavřena shora další kamennou deskou), ta byla přidána až ve 13. století, kdy se tehdejší panovníci snažili místo změnit v kultovní prostor, čemuž by odpovídal nálezný interpretovaný jako zbytek oltáře nad jedním z hrobů a také celý navazující posvátný okrsek. V něm patří mezi nejznámější stavby chrám gama, tvořený dvěma hlavními prostory – místností s obětním stolcem a druhou, kde bylo nalezeno velké množství lidských figurek z hlíny. Poblíž se nacházela také sýpka, do které mohly být soustřeďovány obětní dary. Vraťme se nyní ale k pohřebišti samotnému. To má v průměru 27.5 metru a zahrnuje šest šachtových hrobů pro celkem devatenáct pohřbených. Hroby se od sebe liší svými rozměry i bohatostí výbavy, ale vždy šlo o velmi mocné a zámožné jedince, evidentně příslušníky místní vládnoucí elity. Všech šest hrobů bylo na povrchu označeno kamennou stélou – tři z nich byly plasticky zdobené (přičemž se u nich kombinují motivy krétské a domácí), další měly hladký povrch, na některých zůstaly zbytky maleb. Všechny hroby mají také společné to, že se v nich našlo množství zbraní, ne vždy šlo ale o skutečné zbraně, někdy se jedná jen o umělecká díla, která ve skutečnosti nebyla jako zbraň používána a byla jen symbolem moci a bohatství daného jedince. V hrobech IV a V bylo nalezeno pět zlatých posmrtných masek, které se nebožtíkům kladly na obličej a zachycovaly také jejich rysy, i když ve značně zjednodušené podobě. Nejznámější z nich byla Schliemannem přisouzena Agamemnonovi, i když tento, pokud vůbec kdy reálně existoval, měl žít až v době trojské války, tedy o nějaký tři sta let později. Navíc se v posledních letech vedou spory o autenticitu tohoto předmětu – ti, kteří ji zpochybňují, napadají jednak Schliemannovu chabou pověst (byl znám machinacemi s nálezy) a poukazují také na značné odlišnosti ve stylu této masky a těch dalších zde nalezených (není plochá, ale 3D, úpravu vousů a vlasů neodpovídá žádnému známému mykénskému zobrazení, také oči a ústa jsou pojednány nezvykle). Krom zbraní a masek se v hrobech našlo také množství šperků (čelenky, náramky, prsteny, knoflíky, náušnice, atd.) a nádobí z drahých kovů – hlavně zlata (celková váha zlata použitého na výrobu zde nalezených předmětů se pohybuje kolem 15 kg), ale i stříbra. Z nich si jmenujme alespoň stříbrný rhyton se scénami z obléhání a tzv. Nestorův pohár, zlatou číši, kterou Schliemann mylně ztotožnil s pohárem popisovaným v Iliadě.

O něco dále se v areálu nacházel vlastní palác s reprezentačními a soukromými prostory panovníka. Již jsme se zmínili o úloze megara v mykénských palácích a to zdejší patří k těm nejlépe doloženým. Ústilo na poměrně malý dvůr, který obklopovaly další budovy, většinou asi dvoupatrové.

Třetí skupina budov na horním nádvoří představuje hlavně hospodářské stavby a řemeslné dílny spolu s obydlími pro místní služebnictvo. V této části paláce se nacházelo také dlouhé schodiště vedoucí ke skalnímu prameni (kvůli možnému obléhání bylo nezbytné mít zajištěn přístup k pitné vodě).

Mnoho zajímavých nálezů ale bylo učiněno také v podhradí mykénského paláce. V jeho bezprostřední blízkosti byl v padesátých letech objeven tzv. hrobový okruh B. Je o něco starší než ten dříve zmíněný, pohřbívalo se v něm asi mezi lety 1650-1550. Celkem zahrnuje 24 hrobů, z nichž ale jen čtrnáct bylo šachtových, zbytek byly prosté jámové hroby. Svými rozměry i výbavou tyto zaostávají za hroby z okruhu A. Obsahovaly hlavně keramiku a v malé míře také zlaté a stříbrné nádoby, bronzové meče, dýky, hroty oštěpů, atd. Vynikají zde tři nálezy: posmrtná maska z elektra, čokovité pečtidlo z ametystu s vyobrazením vousaté postavy a miska z horského křišťálu s držadlem v podobě nazpět obrácené kachní hlavy. V této lokalitě byly objeveny pozůstatky ještě jednoho staršího hrobového okruhu, který ale byl skoro úplně zničen během dalšího vývoje.

V blízkosti hrobového okruhu B se nacházejí také dva kupolové hroby – tzv. hrob Klytaimnéstry ze 13. století, který byl částečně rekonstruován. Agamemnonově manželce je připisován pro nálezy zlatých šperků a také délkou dromu, která přesahovala 60 metrů. V pozdější době bylo na jeho vrcholu vybudováno antické divadlo, což mělo neblahé následky na stability klenby této hrobky. Asi o sto padesát let starší je opodál stojící polorozbořený kupolový Aigisthův hrob.

Ještě dále od paláce se potom nachází slavná Atreova pokladnice, největší známý mykénský tholos. K hrobu se dostaneme chodbou (dromem) dlouhou 36 metrů a širokou šest metrů, vyzděnou z opracovaných pískovcových kvádrů. Na jejím konci je přes deset metrů vysoká čelní zeď, dříve obložená zeleným a červeným mramorem. Vstup do hrobky zvýrazňovaly polosloupky rovněž ze zeleného mramoru, zdobené krokvicovým ornamentem, dveře byly asi dřevěné s bronzovým kováním. Mohutný portálový překlad se skládá ze dvou částí, přičemž ta vnitřní váží přes sto tun. Nad tímto překladem byl opět pro odlehčení vynechán trojúhelníkový prostor, který byl zakryt mramorovou deskou zdobenou spirálami. Samotná komora je zastřešena kupolí o výšce asi 13.5 metru a její kruhový půdorys má v průměru 14.5 metru. Neobvyklou součástí této hrobky byla prostorná boční komora, která složila k uložení dřívějších pohřbů. Kdo však byl na tomto místě pohřben, není známo, jednalo se asi o místního panovníka z poloviny 13. století a jeho rod.

V mykénském podhradí se také nalezla většina zdejších tabulek s lineárním písmem B.

1. Týryns

Další významnou mykénskou lokalitou je Týryns, nacházející se nedaleko od Mykén. I zde se jednalo o pevnost umístěnou na kopci a velmi dobře opevněnou mohutnými hradbami. Osídlení zde

je doloženo již na počátku doby bronzové, ale největší rozkvět Tírýns zažil ve 14. a 13. století. Do dnešních dnů vyniká nad ostatní paláce svým opevněním, nejde přitom jen o mohutnost hradeb, které leckde dosahovaly tloušťky 10 metrů a byly v nich umístěny obslužné chodby s nepravou klenbou, ale i o strategický půdorys stavby, kdy se do paláce vstupovalo po dlouhé rampě pod vysokou zdí a pak úzkým průchodem mezi dvěma věžemi, což dávalo obráncům velkou výhodu nad útočníky. Tímto průchodem se postoupilo na velký dvůr a skrze další propylaje pak na menší dvůr před královým megaron. Ten byl vroubený peristylem a v jeho středu se nacházel oltář či obětní šachta. Z tohoto nádvoří se vstupovalo do megara, které mělo podlahu zdobenou zvířecími motivy (delfíny a chobotnicemi) a velmi známé jsou také místní fresky, které nezdobily jen stěny tírinského megara, ale i dalších obytných místností paláce. Nyní jsou vystaveny v archeologickém muzeu v Athénách a krom ornamentálních motivů se na nich často setkáváme se scénami z boje či lovu.

2. Pylos

Poslední lokalitou, kterou dnes zmíníme, bude palác v Pylu. Jeho rozkvět spadá přibližně mezi léta 1300-1200. Tato lokalita se nacházela mimo jádro mykénského osídlení, na západním břehu Peloponésu a jeho poloha, spolu s poměrně krátkou historií a také nálezy mnoha stovek identických keramických nádob v prostorách paláce vede k domněnce, že spíše než o výrazné mocenské centrum se jednalo o důležitý bod na trasách mykénských obchodních cest. Tento palác se sice v mnohém shoduje s předchozími dvěma, ale má i svá specifika. Byl sice umístěn na kopci, chybí zde ale typické mykénské opevnění, s kyklopským zdivem se zde vůbec nesetkáváme. Hlavní komplex budov byl organizován podle mykénské tradice – přes propylaje se vchází na nádvoří (na kterém se při vykopávkách našlo více jak 1000 hliněných tabulek, vůbec největší a nejúplnější soubor z jednoho místa, odhaduje se, že jde asi o 80% ze zdejšího archivu, který fungoval tak, že shromažďoval zápisy vždy jen za aktuální rok, pylský soubor nám tedy může nabídnout velmi podrobný pohled na místní hospodářství, ale také vydat svědectví o posledních dnech paláce, jelikož je patrné, že některé tabulky byly sepsány jen několik málo dní před definitivním zničení místa) a z nádvoří pak do královského megaron. To bylo bohatě zdobené, podlaha byla složena z různobarevných mozaikových čtverců s geometrickými motivy, jen před trůnem byla vyobrazena chobotnice. Podobně bylo zdobeno i roubení ohniště a stěny byly pomalované freskami. Kolem toho jádra se soustředily další rezidenční, administrativní a skladovací místnosti. Podobnou funkci měl asi i o něco dále stojící menší komplex budov, nejstarší část paláce, jehož přesné využití ale není uspokojivě vysvětleno. Na druhé straně se pak nachází řemeslné dílny a samostatně stojící budova označovaná jako vinný sklep. Našla se zde totiž řada objemných nádob (mnohé z nich stále stojí u stěn budovy) a také množství hliněných kolků, z nichž některé nesou značku pro víno, na

jednom je dokonce napsáno „slazeno medem“. Pravděpodobné ale je, že krom vína se zde skladovaly i jiné pochutiny.